

राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान

देशात फलोद्यान क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासासाठी भारत सरकारने राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान जाहीर केलेले आहे.

फलोद्यान क्षेत्राचा संशोधन, तंत्रज्ञान प्रसार, काढणीतोर तंत्रज्ञान, प्रक्रिया व पणन सुविधा यांच्या माध्यमातून समूह पद्धतीने सर्वांगीण विकास करणे. * शेतकऱ्यांचे आर्थिक राहणीमान उंचावणे व आहारविषयक पोषणमूल्य वाढविणे. * अस्तित्वात असलेल्या फलोत्पादन विषयक विविध योजनांमध्ये समन्वय साधून एकरूपता आणणे. * पारंपारिक उत्पादन पद्धतीची आधुनिक शास्त्रीय ज्ञानाशी सांगड घालून तंत्रज्ञानाचा विकास व त्याचा प्रसार व प्रचार करणे. * कुशल आणि अकुशल विशेषतः बेरोजगारांकरिता रोजगारांच्या संधी उपलब्ध करून देणे. * सन २००५-२००६ ते २०११-२०१२ या अभियानाच्या कालावधीत अखेरपर्यंत फलोत्पादन क्षेत्राचे उत्पादन दुप्पट करणे इ. उद्देश अभियानांतर्गत ठेवले आहेत.

१) लागवड साहित्य उत्पादनासाठी साधन सामुग्रीचा विकास कार्यक्रम :

- अ) **लागवड साहित्य तयार करणे (रोपवाटिका) :** राज्यात फलोत्पादन पिकांचे गुणवत्तायुक्त लागवड साहित्य तयार करण्यासाठी मोठी रोपवाटिका ४ हेक्टर क्षेत्रावर व लहान रोपवाटिका १ हेक्टर क्षेत्रावर स्थापन करावयाची असून मोठ्या व लहान रोपवाटिकांसाठी अनुक्रमे रु. १८.०० लाख व रु. ३.०० लाख इतकी तरतूद ठेवण्यात आली आहे. सार्वजनिक क्षेत्रासाठी १०० टक्के अनुदानाची तरतूद असून खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के अनुदान बँकेने मंजूर केलेल्या कर्जाच्या परताव्याच्या स्वरूपात देण्यात येईल.
- ब) **ऊती संवर्धन व तत्सम प्रयोगशाळांचे बळकटीकरण :** सार्वजनिक क्षेत्रातील ऊती संवर्धन प्रयोगशाळेचे बळकटीकरण करून मुबलक प्रमाणात ऊती संवर्धन तंत्राद्वारे तयार केलेले उच्च प्रतीचे लागवड साहित्य शेतकऱ्यांना उपलब्ध होण्यासाठी खाजगी क्षेत्रातील ऊती संवर्धन प्रयोगशाळांना अशाच प्रकारे ५० टक्के कमाल रु. ४.०० लाख अनुदान देय राहिल.
- क) **भाजीपाला बीजोत्पादन कार्यक्रम :** भाजीपाला पिकांची उत्पादकता वाढविण्यासाठी दर्जेदार बियाणे अत्यंत महत्त्वाचे असल्याने अभियानांतर्गत बियाणे/रोपे उत्पादन कार्यक्रमावर भर देण्यात आला आहे. याकरिता अभियानांतर्गत सार्वजनिक क्षेत्रास १०० टक्के व खाजगी क्षेत्रास ५० टक्के अनुदान रु. ५०,०००/- प्रति हेक्टर या दराने जास्तीत जास्त ५ हेक्टर क्षेत्रासाठी देण्यात येते.

या व्यतिरिक्त भाजीपाला बीजोत्पादनाच्या सोयी सुविधा/साधन सामग्री निर्माण करण्यासाठी (ब्रेडिंग, प्रक्रिया, पॅकींग, साठवणूक) प्रकल्प तत्वावर सार्वजनिक क्षेत्रासाठी प्रकल्प किंमतीच्या १०० टक्के तर खाजगी क्षेत्रासाठी २५ टक्के अनुदान देय आहे. खाजगी क्षेत्रासाठी अनुदान देताना ते बँकेने मंजूर केलेल्या कर्जाच्या परताव्याच्या स्वरूपात देय राहिल.

२) नवीन बागांची स्थापना करणे :

- अ) **फळबाग लागवड :** रोजगार हमी योजनेशी निगडित फळबाग लागवड कार्यक्रमांतर्गत बहुतांशी फळपिकांच्या लागवडीसाठी अर्थसहाय्य देण्यात येते. त्या अनुषंगाने समूह (क्लस्टर) तत्वावर ३३ जिल्ह्यात रोहयोशी निगडित फळबाग लागवड कार्यक्रमाशी संलग्न करून अभियान कार्यक्रमांतर्गत आंबा, काजू, चिकू, डाळिंब, संत्रा, मोसंबी, कागदी लिंबू, द्राक्ष, केळी, पपई, पेरु, आवळा, सिताफळ, अंजीर, अननस, स्ट्रॉबेरी या फळपिकांच्या लागवडीसाठी कमीत कमी ०.२० हेक्टर व अधिकधिक ४ हेक्टर क्षेत्रासाठी अर्थसहाय्य देय राहिल.
- ब) **पुष्पोत्पादन विकास कार्यक्रम :** राज्यात फूल पिकाखाली सुमारे ८,५०० हेक्टर क्षेत्र आहे. मोगरा, गुलाब, निशिगंध यासारख्या सुगंधी फुलांच्या विक्री बरोबरच प्रक्रियेस देखील वाव आहे. सदरची बाब लक्षात घेऊन अभियानांतर्गत राज्यात फूल पिकांच्या लागवडीसाठी अर्थसहाय्य देय आहे.

फुलपिकांच्या लागवडीसाठी दांड्यांची फुले, कंदवर्गीय फुले व सुटी फुले असे गट तयार करण्यात आले असून दांड्यांच्या फुलांच्या लागवडीसाठी अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना ५० टक्के कमाल रु. ३५,०००/- प्रति हेक्टर प्रति लाभार्थी २ हेक्टर क्षेत्रासाठी, तर इतर शेतकऱ्यांना ३३ टक्के कमाल रु. २३,१००/- प्रति हेक्टर प्रति लाभार्थी, ४ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेपर्यंत अनुदान देय राहिल. कंदवर्गीय फुलांच्या लागवडीसाठी अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना ५० टक्के कमाल रु. ४५,०००/- प्रति हेक्टर प्रति लाभार्थी २ हेक्टर

क्षेत्रासाठी तर इतर शेतकऱ्यांना ३३ टक्के कमाल रु. २९,७००/- प्रति हेक्टर, प्रति लाभार्थी ४ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादितपर्यंत अनुदान देय राहिल. सुटी फुले लागवडीसाठी अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना ५० टक्के कमाल रु. १२,०००/- प्रति हेक्टर, प्रति लाभार्थी २ हेक्टर क्षेत्रासाठी तर इतर शेतकऱ्यांना ३३ टक्के कमाल रु. ७,९२०/- प्रति हेक्टर, प्रति लाभार्थी ४ हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादितपर्यंत अनुदान देय राहिल.

क) **मसाला व सुगंधी वनस्पती लागवड कार्यक्रम** : या पिकाखालील क्षेत्र विस्तारास शेतकऱ्यांना खर्चाच्या ७५ टक्के कमाल रु. १९,२५०/- प्रति हेक्टर इतके अनुदान एका लाभार्थ्यास जास्तीत जास्त ४ हेक्टर मर्यादितसाठी देण्यात येईल.

३) जुन्या फळबागांचे पुनरुज्जीवन करणे :

अ) **पुनरुज्जीवन** : राज्यामध्ये बऱ्याचशा फळबागा या नांग्या न भरणे, खते व औषधांचा योग्य वापर न करणे तसेच योग्य मशागत पद्धतीचा अवलंब न केल्यामुळे त्याचे उत्पादन कमी होत आहे. नवीन लागवडीप्रमाणेच जुन्या फळबागांची उत्पादकता वाढविणे ही राज्याची उत्पादकता वाढविण्याच्या दृष्टिकोनातून महत्त्वाची बाब आहे. या घटकांतर्गत जुन्या फळबागांच्या पुनरुज्जीवन उत्पादकतेच्या वाढीसाठी येणाऱ्या खर्चाच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. १५,०००/- प्रति हेक्टर या प्रमाणे कमीत कमी ०.२० हेक्टर व कमाल २ हेक्टर क्षेत्रासाठी अर्थसहाय्य देय राहिल.

ब) **संत्रा पिकावरील डिक्या रोग निर्मूलन कार्यक्रम** : संत्रा पिकावरील फायटोथोरा (डिक्या) रोग नियंत्रणासाठी पीकसंरक्षण कार्यक्रम राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानांतर्गत राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत अमरावती, अकोला, यवतमाळ, बुलढाणा, नागपूर व वर्धा या विदर्भातील जिल्ह्यांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. पुनरुज्जीवन या घटकांतर्गत ज्या फळबागांना लाभ देता येऊ शकत नाही, अशाच बागांना फायटोथोरा (डिक्या) रोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत लाभ देण्यात येतो. या घटकांतर्गत दिलेल्या पॅकेजनुसार समाविष्ट बाबींचा अवलंब केल्यावर एकूण खर्चाच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रक्कम रु. ५,६५०/- प्रति हेक्टर अनुदान देण्यात येते.

क) **डालिंबावरील ऑईली स्पॉट रोग नियंत्रणासाठी आदर्श व्यवस्थापन पद्धती पॅकेज** : राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियानांतर्गत डालिंबावरील ऑईली स्पॉट रोग नियंत्रणाकरिता सुधारित आदर्श व्यवस्थापन पद्धती पॅकेज राबविण्यात येत आहे. सदरचे पॅकेज रोगग्रस्त क्षेत्रासाठी रु. ५०,०००/- प्रति हेक्टर आणि रोगमुक्त क्षेत्रासाठी रु. ४५,३७५/- प्रति हेक्टर याप्रमाणे १८ जिल्ह्यांमध्ये राबविण्यात येत आहे. पॅकेजमधील प्रति हेक्टर खर्च ५० टक्के केंद्र शासन हिस्सा, २५ टक्के राज्य शासन हिस्सा व २५ टक्के लाभार्थी हिस्सा या प्रमाणात अनुदानाचे मापदंड आहेत. डालिंबावरील ऑईली स्पॉट रोगाचे संपूर्ण निर्मूलन करण्यासाठी केंद्र शासनाने सन २००९-२०१० या तिसऱ्या वर्षासाठी सन २००७-२००८ व २००८-२००९ मध्ये ज्या लाभार्थींनी पॅकेज राबविले आहे; अशा सर्व लाभार्थ्यांना रु. २१,३००/- चे पॅकेज केंद्र शासनाने मंजूर केलेले आहे. सदर पॅकेजचे अनुदान प्रति हेक्टर खर्च ५० टक्के केंद्र शासन हिस्सा, २५ टक्के राज्य शासन हिस्सा व २५ टक्के लाभार्थी हिस्सा या प्रमाणात देय आहे.

४) सिंचन सुविधांचे स्रोत निर्माण करणे (शेततळे) :

सिंचन सुविधांअभावी शेतकऱ्यांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान होते. सामूहिक स्वरूपात प्लॅस्टिकचे अस्तरिकरण केलेली शेततळी तयार करून त्यात पाणी साठविण्यास संरक्षित सिंचन देणे शक्य होते. त्यामुळे असे सिंचन सुविधांचे स्रोत निर्माण करण्यासाठी सामूहिक तत्त्वावर पाणी साठवणूक क्षमतेच्या (५०० ते १०,००० घ. मी.) विविध मॉडेल व क्षेत्राप्रमाणे येणाऱ्या खर्चाच्या १०० टक्के कमाल रु. १.६० लाख ते रु. ५.९६ लाख मर्यादित अर्थसहाय्य देय आहे.

५) नियंत्रित शेती

अ) **कृषी क्षेत्रात प्लॅस्टिकचा वापर** : या योजनेअंतर्गत उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित व सर्वसाधारण पद्धतीच्या हरितगृहांची उभारणी, प्लॅस्टिक आच्छादनाचा वापर, शेटनेट, शेटनेट हाऊस, प्लॅस्टिक टनेल्स या बाबींचा अंतर्भाव आहे.

फलोत्पादन क्षेत्रामध्ये प्लॅस्टिकचा वापर करून नियंत्रित वातावरण निर्माण करून त्यात उच्चमूल्य असलेली पिके घेऊन कमी क्षेत्रामध्ये जास्त नफा मिळविता येतो. या अंतर्गत १) उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित हरितगृहासाठी छोट्या व सिमांतिक शेतकऱ्यांसाठी ५० टक्के कमाल रु. ३२५ प्रति चौ. मी. कमाल १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी, इतर शेतकऱ्यांसाठी ३३ टक्के कमाल रु. २१५ प्रति चौ. मी. कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी. २) सर्वसाधारण हरितगृहासाठी छोट्या व सिमांतिक शेतकऱ्यांसाठी ५० टक्के कमाल रु. १२५ प्रति चौ. मी. कमाल १००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी तर इतर शेतकऱ्यांसाठी ३३ टक्के कमाल रु. ८३ प्रति चौ. मी. कमाल क्षेत्र १,००० चौ. मी. प्रति लाभार्थी. ३) प्लॅस्टिक आच्छादनाच्या वापरासाठी ५० टक्के कमाल रु. ७,०००/- प्रति हेक्टर

कमाल २ हेक्टर प्रति लाभार्थी. ४) शेडनेट वापरसाठी ५० टक्के कमाल रु. ७/- प्रति चौ. मी. कमाल २ हेक्टर प्रति लाभार्थी. ५) प्लॅस्टिक टनेलसाठी ५० टक्के कमाल रु. ५,०००/- प्रति १,००० चौ. मी. कमाल ५ हेक्टर प्रति लाभार्थी प्रमाणे अर्थसहाय्य देय राहिल. ६) शेडनेट हाऊससाठी ५० टक्के कमाल रु. ७५/- प्रति चौ. मी. अर्थसहाय्य देय राहिल.

ब) प्रिसिजन फार्मिंग :

राज्यात जी. आय. एस. आणि रिमोट सेन्सिंग या आधुनिक तंत्राचा वापर करून हवामानाचा अंदाज तसेच पीक परिस्थितीबाबत मोलाच्या पूर्वसूचना वेळेत करणे शक्य होते. तसेच नैसर्गिक आपत्ती जसे अतिवृष्टी, वादळ, गारपीट वगैरे याबाबत पूर्वानुमान करून वेळीच सल्ला देणे शक्य होते. ही योजना राज्यातील सार्वजनिक क्षेत्रामार्फत १०० टक्के अनुदानावर प्रकल्पाधारित राबविली जाईल.

६) एकात्मिक कीड व्यवस्थापन/खत व्यवस्थापन :

सुधारीत लागवड तंत्रज्ञानास चालना देण्यासाठी आणि निर्यातीस प्रोत्साहन देण्यासाठी, राज्यात सॅनिटरी व फायटोसॅनिटरी सुविधा उपलब्ध करून देण्याकरिता अद्ययावत प्रयोगशाळा उभारणे, फळे, फुले व भाज्या यातील कीटकनाशकांच्या उर्वरित अंश तपासणीसाठी, सेंद्रिय शेती उत्पादन तपासणीसाठी खर्चाच्या ७५ टक्के व आधुनिक पद्धतीने उत्पादित शेतमालाच्या तपासणी खर्चाच्या ५० टक्के इतके अनुदान देय राहिल. तसेच सूक्ष्म अन्नद्रव्य तपासणी प्रयोगशाळा, रोग अनुमान केंद्र, वनस्पती आरोग्य चिकित्सालय, जैविक प्रयोगशाळा स्थापन करणे यासारख्या सुविधा प्रकल्प तत्वावर सार्वजनिक क्षेत्रासाठी प्रकल्पाच्या १०० टक्के तर खाजगी क्षेत्रासाठी ५० टक्के अनुदान उपलब्ध करून देण्यात येते. त्याचबरोबर फलोद्यान पिकावरील कीड व रोगांच्या एकात्मिक व्यवस्थापनासाठी एकूण खर्चाच्या ५० टक्के कमाल रु. १०००/- प्रति हेक्टर मर्यादित अनुदान शेतकऱ्यांना देय राहिल.

७) सेंद्रिय शेती :

राज्यात सेंद्रिय शेतीस अनुकूल प्रतिसाद मिळत आहे. या शेतीद्वारे दर्जेदार व कीटकनाशकांचा अंश विरहित उत्पादन मिळत असल्याने अशा शेतीमालास अधिक बाजारभाव मिळतो. परदेशातही अशा उत्पादनांना मोठी मागणी आहे. सेंद्रिय शेती अंतर्गत लागवडीखाली क्षेत्र आणणे, गांडूळ कल्चर तथा खत उत्पादन केंद्राची स्थापना करणे. तसेच सेंद्रिय शेतीच्या प्रमाणिकरणासाठी अर्थसहाय्य देय राहिल.

सेंद्रिय शेती पद्धतीचा अवलंब व प्रमाणिकरण प्रकल्पासाठी रु. १० लाख ३ वर्षांसाठी प्रकल्पाधारित प्रति ५० हेक्टर क्षेत्रासाठी देय राहिल. तसेच गांडूळ कल्चर तथा खत उत्पादन केंद्राची स्थापना करण्यासाठी खर्चाच्या ५० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रुपये ३० हजार प्रति केंद्र अनुदान देय राहिल. हे दोन्हीही घटक एकत्रीतपणे प्रकल्पाधारित राबवायचे आहेत.

८) मनुष्यबळ विकास कार्यक्रम :

राज्यात सुधारित तंत्रज्ञानाचा प्रसार करताना शेतकऱ्यांचे तसेच अधिकारी/कर्मचारी यांचे प्रशिक्षण आयोजित करणे आवश्यक आहे. अभियानांतर्गत असे प्रशिक्षण कार्यक्रम विविध कालावधीसाठी राबविण्यात येतील. त्याचप्रमाणे शेतकऱ्यांचा अभ्यास दौरा, कृषी निर्यात क्षेत्रातील आणि क्षेत्राबाहेरील शेतकऱ्यांचे प्रशिक्षण, निर्यातक्षम उत्पादनासाठी प्रशिक्षण, माळी, पर्यवेक्षक व उद्योजक यांचे दिर्घ कालावधीचे प्रशिक्षण देखील घेता येईल.

९) तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिके :

नवीन तंत्रज्ञानाच्या प्रसारासाठी तंत्रज्ञान प्रात्यक्षिके/आद्यरेषीय प्रात्यक्षिके अत्यंत उपयोगी ठरतात. अशी प्रात्यक्षिके सार्वजनिक क्षेत्रात शासकीय रोपवाटिका, कृषी चिकित्सालये, विद्यापीठ प्रक्षेत्र इत्यादी ठिकाणी १०० टक्के अनुदानावर आयोजित करण्यात येतील. अशीच प्रात्यक्षिके जर प्रगतशील शेतकऱ्यांच्या शेतावर आयोजित करावयाची झाल्यास ७५ टक्के अनुदान देय राहिल. सदरची सर्व प्रात्यक्षिके प्रकल्प तत्वावर आयोजित करण्यात येतील. आंतरराष्ट्रीय बाजारात आरोग्यदायी शेतीपद्धती व या शेतीपासून मिळणाऱ्या उत्पादनाला अनन्य साधारण महत्त्व असून अशा उत्पादनांना बाजारात वाजवी भाव मिळतो. ही बाब विचारात घेऊन गूड अॅग्रीकल्चरल प्रॅक्टिसेसची (GAP) प्रात्यक्षिके देखील अभियानात आयोजित करण्यात येतील.

१०) मधुमक्षिका पालन : बहुतांशी फलोत्पादन पिके ही परपरागीकरण प्रक्रियेने फलित होतात. मधुमाशांचा या परागीकरण प्रक्रियेत महत्त्वाचा वाटा असतो; म्हणूनच मधुमक्षिका पालन हा व्यवसाय फलोत्पादनाला पूरक ठरतो. या योजनेअंतर्गत शेतकऱ्यांना निविष्ठा संचाचे वाटप ५० टक्के किंवा अधिकाधिक रु. ८००/- इतक्या अनुदानावर करण्यात येईल.

११) काढणीतोर हाताळणी व पणन व्यवस्थापन : शेतीमालाच्या उत्पादनानंतर काढणी व काढणीतोर हाताळणी यामध्ये योग्य व्यवस्थापन न झाल्यास सुमारे ५० टक्क्यापर्यंत मालाचे नुकसान होऊ शकते. त्यामुळे त्याची सुयोग्य हाताळणी करणे गरजेचे आहे.

याकरिता आवश्यक सुविधा जसे पॅक हाऊस, शीतगृह, रेफरव्हॅन / कंटेनर, प्रिकुलिंग युनिट, ब्रेडिंग, पॅकिंग युनिट, कांदाचाळ, करार पद्धतीने शेती, घाऊक बाजार, किरकोळ बाजार/अपनी मंडी अशासारख्या थेट पणन सुविधा निर्माण करणे. इत्यादी बाबींसाठी अभियानांतर्गत अर्थसहाय्य देय आहे.

फलोत्पादन क्षेत्रातील उत्पादनानंतर काढणी व काढणीतोर व्यवस्थापनामध्ये सुमारे ३० टक्के कृषिमालाचे नुकसान होत आहे. त्यामुळे त्याची योग्यरितीने हाताळणी करणे आवश्यक आहे. अभियानांतर्गत या बाबींवर विशेष भर देण्यात आला असून पॅक हाऊससाठी २५ टक्के किंवा रु. ६२,५००/- प्रति युनिट; शीतगृहासाठी २५ टक्के, कमाल रु. ५०.०० लक्ष प्रति युनिट प्रति ५,००० टन क्षमता; वातानुकूलित वाहन व्यवस्थेसाठी २५ टक्के, कमाल रु. ६.०० लक्ष प्रति युनिट; फिरत्या प्रक्रिया केंद्रासाठी २५ टक्के, कमाल रु. ६.०० लक्ष प्रति युनिट; पूर्वशीतकरण केंद्रासाठी २५ टक्के, कमाल रु. ६.०० लक्ष प्रति युनिट; हाताळणी व प्रतवारी केंद्रासाठी २५ टक्के रु. ६२,५००/- प्रति युनिट; फलोत्पादन पिकांची हाताळणी व प्रतवारी करण्यासाठी स्थापन केलेले केंद्र ग्रामीण बाजार व अपनी मंडीसाठी २५ टक्के, रु. ३.७५ लक्ष तसेच घाऊक बाजारासाठी प्रकल्पाधारित अर्थसहाय्य देय आहे. या सर्व बाबी बँक कर्जाशी निगडित आहेत.

१२) स्वयंरोजगार विषयक व प्रोत्साहनात्मक कार्यक्रम : राज्यात कृषि आराखड्यांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या विविध घटकांपैकी काही निवडक घटक योजना तसेच प्रोत्साहनात्मक घटक योजना, जसे फळमहोत्सव, माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर, वगैरे कार्यक्रम राबविण्यात येणार आहेत. याकरिता अभियानातून अर्थसहाय्य देण्यात येते.

प्रक्रिया उद्योजकांसाठी सर्वसाधारण सुविधा निर्मिती, काजू प्रक्रिया केंद्र, मसाला केंद्र, फुलांचा अर्क काढण्याचे उधर्वपातन केंद्र, परसबागेतील पौष्टिक फळबागा इ. भांडवली खर्चाच्या २५ टक्के कमाल रु. ५.०० लक्ष अर्थसहाय्य देय राहिल. तसेच राज्यात फळ महोत्सव आयोजित करण्यासाठी रु. २५,०००/- प्रति फळ महोत्सव अर्थसहाय्य देय राहिल.

निर्यातदार व्हा! निर्यातदार व्हा! निर्यातदार व्हा!

महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळामार्फत

कृषि व कृषि प्रक्रिया उत्पादनाच्या निर्यातीसाठी निर्यात विभागामार्फत पुरविणेत येणाऱ्या सेवा

- ã आयात निर्यात परवाना व अपेडा या संस्थेकडे रजिस्ट्रेशन करून देणे.
- ã देशनिहाय व उत्पादननिहाय आयातदारांची माहिती उपलब्ध करून देणे.
- ã निर्यातदारांना निर्यातयोग्य मालाचा पुरवठा करून देणे.
- ã निर्यातीसाठी आवश्यक गुणवत्ता तपासणी, प्रतवारी व पॅकिंग बाबत सहकारी संस्था तसेच शेतकरी यांना प्रत्यक्ष मार्गदर्शन करणे.
- ã कृषि पणन मंडळास प्राप्त होणाऱ्या निर्यातीच्या ऑर्डर निर्यातदार तसेच सहकारी संस्थांना देणे.
- ã केंद्र तसेच राज्य शासनाचे कृषिमाल निर्यातीबाबतचे विविध अनुदान योजनांचे प्रस्ताव तयार करून देणे.

उपरोक्त सर्व सेवा नाममात्र दरामध्ये शेतकरी तसेच शेतकरी संस्थांना उपलब्ध करून देणेत येतात.

संपर्क : निर्यात विभाग

महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, प्लॉट नं. आर ७, गुलटेकडी, मार्केटयार्ड, पुणे ४११ ०३७ फोन : (०२०) २४२६११९०, २४२६८२९७, फॅक्स (०२०) २४२७२०९५ E-mail : msamb-vsni.com, Web : www.msamb.com.